

Klimat- och
näringslivsdepartementet

LOs remissvar Bättre förutsättningar för klimatanpassning

LO har beretts möjlighet att ge synpunkter på betänkandet från utredningen Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51) och vill framför följande.

LOs synpunkter i sammanfattning

- Utredningen presenterar en rad konkreta och viktiga åtgärder i syfte att klimatanpassa våra samhällen för det extremväder som blir allt vanligare till följd av den globala uppvärmningen. LO anser dock att utredningen har förbisett viktiga frågor och åtgärder vilka LO vill uppmärksamma i vårt svar.
- De synpunkter LO vill framföra gäller huvudsakligen bristen på arbetsmiljöhänsyn samt kostnads- och ansvarsfördelningen för anpassningsåtgärder.
- LO menar att avsaknaden av åtgärder för att säkerställa en god arbetsmiljö vid extremväder är en allvarlig och uppenbar brist i utredningen.
- Utredarna bör därför föreslå regeringen att besluta om ett tilläggsuppdrag för att i nära samråd med arbetsmarknadens parter utreda hur klimatförändringarnas effekter påverkar arbetsmiljön i syfte att förebygga sjukdomar, arbetsskador och dödsfall till följd av nya eller ökade risker.
- Dess resultat bör sedan ligga till grund för ett regeringsuppdrag till Arbetsmiljöverket i syfte att komplettera nuvarande föreskrifter gällande riskerna för bland annat fall hög från höjd, toxiner, biologiska toxiner, allergier, solexponering och arbete i hetta, arbete i kyla samt skyddskläder.
- Utredningen tar inte upp betydelsen av att ökad värme och luftfuktighet även har påverkan på detaljplaneringen utifrån nya utmaningar för bebyggelse utifrån topografiska förhållanden som har betydelse för ansamlingen av ökad luftfuktighet i framtiden. Med stigande temperatur ökar luftfuktigheten vilket får konsekvenser för placeringen av byggnader, byggkonstruktion och byggteknik som materialval. LO vill att det av hänsyn till boendemiljö och arbetsmiljö i

arbetslokaler måste ställas krav på en ventilation och materialval i befintlig och framtida bebyggelse i syfte att förebygga fuktskador och risk för mögelangrepp och med det mycket hälsofarliga miljöer för människor. Detta behöver regleras i i både PBL och kommuners detaljplan samt Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

- Befintliga byggnader behöver riskbedömas mer frekvent och det krävs en grundligare tillsyn för att förebygga och upptäcka mögel och så kallade sjuka hus.
- LO menar vidare att utredningen skulle kunna ha fokuserat mer på riskerna för samhällsfarliga bränder och vilka anpassningar som skulle kunna göras för att minska dess spridningsrisk. Likaså hur ansvarsfördelning mellan markägare, fastighetsägare och samhället bör se ut.
- LO anser att staten behöver ge ekonomiskt stöd till kommunerna för att förebygga och säkra samhällen från konsekvenser av förändrat klimat. Att utredningens direktiv förhindrat utredningen att lägga förslag som innebär ökade statliga åtaganden eller statlig finansiering gör att utredningens förslag är otillräckliga för att möta de utmaningar som klimatförändringarna innebär för samhället.

Remissvar angående Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU2025:51)

Brist på arbetsmiljöhänsyn

Även om vi håller oss inom Parisavtalets gränser så kommer vi att se klimatförändringar där extremväder blir vanligare. Utredningens arbete och betänkande är därför välkommet. Som facklig organisation har vi som huvuduppgift att värna arbetstagarnas intressen och vi finner det därför anmärkningsvärt att utredningen inte har undersökt klimatförändringarnas effekter på arbetsmiljön. Extremväder i form av kraftiga värmeböljor, stark vind och omfattande nederbörd påverkar arbetsförhållandena för en rad yrkesgrupper. Det förekommer heller inga referenser till arbetsmiljölagen.

LO vill därför att regeringen beslutar om ett tilläggsuppdrag där utredningen i nära samråd med arbetsmarknadens parter utreder hur klimatförändringarnas effekter påverkar arbetsmiljön i syfte att förebygga sjukdomar, arbetsskador och dödsfall till följd av nya eller ökade risker.

Resultatet av ett sådant arbete bör sedan ligga till grund för ett regeringsuppdrag till Arbetsmiljöverket i syfte att komplettera nuvarande föreskrifter gällande riskerna för bland annat fall från hög höjd, toxiner, biologiska toxiner, allergier, solexponering och arbete i hetta, arbete i kyla och hög vindhastighet samt skyddskläder.

Utredningen uppmärksammar riskerna för höga inomhustemperaturer men avgränsar sina åtgärdsförslag till känsliga grupper såsom äldre och funktionshindrade i behovsbedömda boenden. LO menar att höga inomhustemperaturer också är en arbetsmiljöfråga och att arbetsmiljölagen behöver kompletteras för att omfatta riskerna med att arbeta under sådana förhållanden.

Det finns många fler arbetsmiljörisker som vi redan nu kan se att arbetsmiljölagen behöver inbegripa såsom faror vid höghöjdsarbete vid stark vind och arbete i en varm miljö, t.ex. anläggningsarbeten, byggen och vägarbeten, under värmeboljor. Men det krävs en mer fullständig utredning för att kartlägga de arbetsmiljörisker som följer av en ökad förekomst av extremväder och hur ett varmare klimat förändrar arbetsmiljöerna vi idag vistas i.

Statligt stöd till kommunernas klimatanpassning behövs

Många kommuner står inför ökade utgifter till följd av klimatförändringarna. Enligt det nationella expertrådet för klimatanpassning är brist på resurser huvudorsaken till att nödvändiga åtgärder för att förebygga och säkra samhällena från konsekvenserna av ett förändrat klimat inte genomförs. Nio av tio kommuner har identifierat behovet av klimatanpassningsåtgärder, men de flesta av dessa åtgärder har inte vidtagits trots att de är samhällsekonomiskt lönsamma. Kommunerna själva anger att bristande resurser är ett stort hinder för arbetet med klimatanpassning, och ekonomiskt stöd krävs för att öka takten. De förslag som utredningen lämnar om andra finansieringsmodeller och ett ökat statligt ansvar för kustskydd är inte tillräckligt för att möta detta. Utredningsdirektivet har gett utredningen uppdraget att hitta nya finansieringsmodeller utan att det innebär ökade statliga åtaganden eller statlig finansiering, vilket gör att utredaren inte haft möjlighet att göra någonting åt det största hindret för att genomföra klimatanpassningsåtgärder.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Johan Lindholm

Johan Hall
Handläggare